

НАВЧАЛЬНА ЕКСКУРСІЯ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ДОКУМЕНТОЗНАВЧОЇ СФЕРИ

Крохмаль Ірина Миколаївна

старший викладач кафедри документознавства

та інформаційної діяльності

ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”

Україна

Актуальність дослідження полягає в тому, що неокласичні форми організації навчального процесу, які застосовуються в процесі професійної підготовки студентів спеціальності „Документознавство та інформаційна діяльність” / „Інформаційна, бібліотечна та архівна справа” є дуже важливими та необхідними.

Метою дослідження є з’ясування значущості та необхідності застосування навчальних екскурсій в процесі фахової підготовки майбутніх фахівців інформаційно-документознавчої сфери у сучасних закладах вищої освіти.

Процес навчання у сучасних закладах вищої освіти реалізується в межах багатоманітної цілісної системи організаційних форм і методів навчання.

Форма організації навчального процесу – спосіб організації, побудови й проведення навчальних занять, у яких реалізуються зміст навчальної роботи, дидактичні завдання і методи навчання.

Неокласичні форми організації навчального процесу досліджували В. Боголюбов [1], Я. Бурлака [2], М. Кларк [3] та Т. Назарова [4].

Детальніше в нашому дослідженні зупинимося на навчальній екскурсії, розкриємо її особливості, актуальність та необхідність в процесі фахової підготовки майбутніх фахівців-документознавців у вищій школі.

Навчальна екскурсія (лат. „*excursio*” – „прогулянка”) – форма організації педагогічного процесу, спрямована на вивчення студентами поза межами

навчального закладу і під керівництвом викладача предметів, явищ, процесів через безпосереднє їх сприймання [5, с. 224].

Екскурсія є складною формою навчально-виховної роботи, триває 45 – 90 хв. Вона відкриває можливості для комплексного використання методів навчання, збагачує знаннями студентів і самого викладача, допомагає виявити практичну значущість знань, сприяє ознайомленню студентів з досягненнями науки, є ефективним засобом виховання студентів, зокрема їх емоційної сфери.

Екскурсії поділяють: за змістом (виробничі, історичні, географічні, краєзнавчі, мистецькі); за часом (короткотермінові, тривалі); за черговістю під час навчального процесу: попередні, або вступні (на початку вивчення теми, розділу програми), супровідні, або проміжні (у процесі вивчення навчального матеріалу), заключні, або завершальні (наприкінці вивчення теми, розділу), за відношенням до навчальних програм (програмні та позапрограмні).

Об'єктами навчальних екскурсій з дисципліни „Документознавство” є художні та краєзнавчі музеї, різноманітні виставки, установи культури й мистецтва, храми тощо. Під час вивчення книгознавства доцільно відвідати університетську бібліотеку, відділи обласних та міських бібліотек. Особливу увагу слід приділити фонду рідкісної книги, адже там зосереджені найцікавіші історичні книжні пам'ятки. Під час викладання дисципліни „Діловодство” можна ознайомитися з документацією та документообігом різних державних і приватних підприємств, структурних підрозділів університету. З курсу „Архівознавство” організовують екскурсії до визначних історичних місць, державного міського та обласного архівів тощо.

Проведення екскурсії поділяють на кілька етапів:

1. Теоретична та практична підготовка передбачає опанування студентами мінімумом необхідних знань. Викладач заздалегідь знайомиться з об'єктом, домовляється з екскурсоводом про дидактичний зміст екскурсії.

2. Інструктаж, завдання якого полягає в ознайомленні студентів з метою і змістом екскурсії. Викладач характеризує об'єкт, зацікавлює ним, повідомляє про план екскурсії, за потреби – накреслює маршрут-схему.

3. Проведення екскурсії, що передбачає послідовний розгляд об'єктів екскурсії, визначення головного для отримання необхідної інформації про об'єкт. Студенти запитують, спостерігають, запам'ятовують, роблять нотатки. Завершується екскурсія відповідями на запитання щодо її змісту.

4. Опрацювання матеріалів екскурсії передбачає уточнення, систематизацію, узагальнення одержаних під час екскурсії вражень, спостережень. обов'язковим є аналіз підсумків навчальної екскурсії – усне опитування, використання даних під час наступних уроків. За потреби наслідки екскурсії оформлюють у вигляді стенда, плаката чи альбому.

Таким чином, навчальні екскурсії в процесі професійної підготовки фахівців спеціальності „Документознавство та інформаційна діяльність” / „Інформаційна, бібліотечна та архівна справа” є актуальними та необхідними, адже саме вони розширюють кругозір та адаптують майбутніх фахівців до професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Боголюбов В. И. Педагогическая технология: эволюция понятия Педагогика. 1991. № 9. С. 123.
2. Бурлака Я. І., Вихрущ В. О. Про форми організації навчальної діяльності школярів. Рад. шк. 1984. № 5. С. 39 –44.
3. Кларк М. Технология образования или педагогическая технология? М., 1983. № 2. С. 78.
4. Назарова Т. С. Педагогическая технология : новый этап эволюции. Педагогика. 1997. № 3. С. 20.
5. Лекції з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / за ред. В. І. Лозової. Х. : ОВС, 2006. 496 с.